

El-muruet – dostojanstvo i časno postupanje

Hatib: Dr. Halid ibn Ali el-Gamidi

20. ševval 1438. po Hidžri / 14. juli 2017.

Sva hvala i zahvala pripadaju Allahu, Njega hvalimo, od Njega pomoć i oprost tražimo, i Njemu se utječemo od zla naših duša i naših loših djela. Koga Allah uputi na Pravi put, niko ga u zabludu ne može odvesti, a koga On u zabludi ostavi, niko ga na Pravi put ne može izvesti.

Svjedočim da nema boga osim Allaha, Jedinog, Koji druga nema, i svjedočim da je Muhammed Njegov rob i poslanik, neka su na njega Božiji blagoslov, spas i milost, i na njegove ashabe i one koji ih slijede u dobročinstvu do Sudnjeg dana. Oporučujem sebi i vama bogobožnost i samokontrolu, u tajnosti i javnosti. Ko želi sreću, neka se drži vrata pobožnosti i samokontrole. Uzvišeni kaže: "...a onome koji se Allaha boji, On će izlaz naći i opskrbit će ga odakle se i ne nada; onome koji se u Allaha uzda, On mu je dosta." (Et-Talak, 2, 3)

Jedna od najvećih kriza kroz koje prolazi islamski ummet danas je, bez sumnje, kriza moralnih vrijednosti i visokih etičkih principa. Islam je vjera morala, lijepog ponašanja i zdravih međuljudskih odnosa. Poznato je da je poslanik Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, poslan kako bi upotpunio plemenite ćudi kod ljudi i kako bi u ummetu utemeljio najviši moralni obrazac i uzor ponašanja koji osigurava plemenit i sretan život, ponos i dostojanstvo zajednice i pojedinca.

Islamski ahlak, moral, etika, ima mnogobrojne ogranke, i počiva na čvrstim temeljima koji objedinjuju sve poslaničke vrline, svojstva uzoritosti i sve ono što je prihvatljivo zdravom ljudskom razumu i u skladu je sa lijepim običajima i tradicijom.

Jedan od tih temelja koji obuhvata veliki broj ogranaka islamskog morala jeste muruet – dostojanstvo, časno postupanje, čovječnost, velikodušnost.

A znate li vi šta je to muruet, dostojanstvo i časno postupanje? Ono je izvor svakog dobra, stjecište vrlina, stub časnog i dostojanstvenog života, sveukupnost dobra, temelj ljudskosti i vrhunac čovječnosti. Ono razdvaja prave muškarce od slabića, jedan od prvih vrijedan je kao hiljadu od drugih.

Ljudi su poput plemenitih, rijetkih metala, zlata i srebra, i poput deva, od stotinu deva jedva da nađeš jednu za putovanje, osim onih koji su oplemenili svoju dušu častoljubljem, koje vole velike duše, o kojem sanjaju velikani i prvaci i zbog kojeg, onima koji su se njime okitili, raste ugled u srcima ljudi, iako su manji od njih položajem i imetkom. Kada se kod čovjeka spoje častoljublje i bogobožnost i tome pridruži stid, on time postaje kompletna ličnost.

Uzvišeni Allah u ljudima je stvorio urođenu ljubav prema dostojanstvu i časnom postupanju njegovom postizanju, i uzdigao je na poseban stepen njegove nosioce. Nema promjene u Božijem stvaranju. To je urođena priroda u ljudskom biću. Gotovo da poleti od radosti duša kada joj se kaže da pripada "ehlul-muruat" – časnima, dostojanstvenima, ili kada vidi njihova djela.

Poštovani vjernici! Muruet je osnova svakog dobra, počasti i uspjeha, a definiše se kao duboko ukorijenjeni karakter i duhovna sposobnost koja svog vlasnika podstiče i navodi da se okiti svojstvima dobrote, čistote, kreposti i plemenitosti i udalji od svega što privlači dušu i u njoj potiče i razvija karakter arogancije i nadmenosti, koji se manifestuje kroz svojstva oholosti, zavisti, nepravde, štetnosti i pokvarenosti, i podstiče je na prezrena i ponižavajuća svojstva kao što su pohlepa, zloba i okupiranost trivijalnim i bezvrijednim stvarima.

Muruet je, dakle, plemenita vrлина, sredina između dvije krajnosti, i ona podstiče čovjeka da se zaodjene odjećom ljudskosti i časti, da čini samo ono što će ga uljepšati i ukrasiti, od ponašanja, vladanja i lijepih manira, i odbaci sve ono što prlja i unižava njegovu dušu, i navlači na nju prezir, sramotu i gubitak časti.

Muruet je osobina plemenitih i dostojanstvenih ljudi i prepoznatljivo obilježje ponosne i časne ličnosti, koja ne prihvata poročnost i zlobu, gnuša se od poniženja i

bezličnosti, i odbacuje život besmisla, zabave i gluposti. Zato ćeš vidjeti dostojanstvenog i velikodušnog čovjeka da dobro poznaje svoju dušu, nastoji okititi se najljepšim, najpotpunijim i najčišćim osobinama, u odijevanju, izgledu, u kući i van kuće; sa svim ljudima postupa lijepo, učtivo, skromno, stidljivo, plemenito, s čistim namjerama, a u odnosu prema Gospodaru strogo pazi da ne prekoračuje Njegove granice, stidi se da ga ne vidi u grijehu i da njegova vanjština ne bude bolja od nutrine. Uzvišeni Allah u mnogim kur’anskim ajetima spomenuo je osobine dostojanstvenih i velikodušnih ljudi, kao što su sljedeći ajeti: “Ti sa svakim – lijepo! I traži da se čine dobra djela, a neznalica se kloni!” (El-A’raf, 199); “Allah zahtijeva da se svačije pravo poštuje, dobro čini, i da se bližnjima udjeljuje, i razvrat i sve što je odvratno i nasilje zabranjuje; da pouku primite, On vas savjetuje” (En-Nahl, 90).

Takva su i tri uzastopna ajeta u suri El-En’am (151–153), oko čijeg značenja su složne sve nebeske objave, koji počinju riječima: “Reci: ‘Dođite da vam kažem šta vam Gospodar vaš propisuje: da Njemu nikoga ravnim ne smatrate...’” i završavaju riječima: “I doista, ovo je Pravi put moj, pa se njega držite i druge puteve ne slijedite, pa da vas odvoje od puta Njegova...”

Ovim ajetima također se mogu pridružiti i ajeti iz sure El-Isra, počevši s riječima: “Ne stavlaj uz Allaha nekog drugog boga – da ne bi osudu zaslužio i bez podrške ostao.” (El-Isra, 22), i završavajući s riječima: “To je mudrost koju ti Gospodar tvoj objavljuje” (El-Isra, 39).

I mnogi drugi ajeti sa ovim značenjem.

Najznačajnija ličnost koja je kod sebe objedinila sve osobine murueta –, velikodušnosti bez sumnje je Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, čiji je život, od početka do kraja, bio utemeljen na častoljublju i uzvišenim i plemenitim idealima u odnosu prema svim ljudima, pa čak i prema neprijateljima. Kako su samo divne i milozvučne njegove riječi: “Allah voli uzvišene i časne stvari, a prezire bezvrijedne stvari i tričarije.” (Taberani u “El-Kebiru” od Husejna ibn Alija sa dobrim lancem prenosilaca)

On je, također, rekao: “Allah je plemenit i voli plemenite ljude; Allah je darežljiv i voli darežljive ljude i voli lijepo, časno/dostojanstveno ponašanje a prezire ružno.” (Bejheki u “Eš-Šuabu” od Talhe sa dobrim lancem prenosilaca)

Poslanik Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: “Allah je zadovoljan sa tri stvari kod vas, a tri stvari prezire: zadovoljan je da Ga obožavate i da Mu nikoga kao druga ne pripisujete, da se zajedno Allahovog užeta držite i da se ne razjedinjete i da savjetujete svoje pretpostavljene, a prezire kod vas: rekla-kazala, mnoštvo zapitkivanja i upropaštavanje imetka.” (Ahmed i Muslim od Ebu Hurejre) Poslanikov moralni obrazac slijedili su njegovi plemeniti ashabi i tabiini i prenijeli su ga na generacije učenjaka, pobožnjaka i dobrih ljudi poslije njih, a oni su to zabilježili u posebne knjige i brošure koje pojašnjavaju ljudima odlike i vrline častoljubivih ljudi, štaviše u tim knjigama se, kao jedno od najvažnijih svojstava prenosilaca hadisa, navodi da bude uljudan/virilan i da se čuva svega što može oskrnaviti njegovu čast i dostojanstvo.

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, u nekim hadisima poziva na obazriv i blag odnos prema “ehlul-muruaat” – časnim i velikim ljudima, i praštanje nekih njihovih pogreški, zbog njihove pozicije i ugleda, i kaže: “Oprostite kaznu časnim ljudima.” (Taberani od Ibn Omera sa vjerodostojnim lancem prenosilaca)

U drugom hadisu, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kaže: “Oprostite časnim i uglednim ljudima njihove pogreške, osim ako se radi o zakonskim kaznama (hudud).” (Ahmed i Ebu Davud od Aiše, radijallahu anha)

“Ehlul-muruaat” – časni i ugledni ljudi, kojih ima među vladarima i vođama, učenjacima, pobožnjacima i običnim muslimanima, imaju svoju posebnu vrijednost, mjesto i stepen, i nije dozvoljeno, ni u kom slučaju, zbog jedne njihove greške ili posrnuća, izbrisati i zanemariti sve dobro i zasluge koje imaju kod muslimana.

Sve to ukazuje na časnu poziciju murueta u islamu, i na to da muruet uzdiže i duhovno osnažuje svog vlasnika. U hadisu se kaže: “Vodu koja dostigne količinu od dva vrča ništa ne može onečistiti.”

Allah, džellešanuhu, oprostio je Musau, alejhis-selam, bacanje ploča ispisanih Objavom, i povlačenje njegovog brata i Božijeg vjerovjesnika Haruna, alejhis-selam, za bradu.

Kada Božiji miljenik učini jedan grijeh, hiljadu njegovih dobrih djela za njega se zauzima

O muslimani, zaista je muruet – dostojanstvo i časno postupanje uzvišena vrlina, koja kada se nađe u srcu muškarca ili žene, ostavi pozitivan trag u njemu, učini život ljepšim, a dušu sretnijom i zadovoljnijom, i očisti srce od bolesti pohlepe kojoj se robuje, strasti koja se slijedi i zadivljenosti vlastitim mišljenjem.

Gotovo da je nemoguće naći čovjeka u čijem se srcu učvrstio muruet –, dostojanstvo, a da on nije pokoran i predan Allahu, jer je svjestan da činjenje harama, lakomislen odnos prema grijesima i zadovoljstvo njima spada u najgore oblike njegovog narušavanja i poništavanja.

Ehlul-muruat – časni i dostojanstveni ljudi imaju velike ambicije i odlučne namjere; čovjek niskih ambicija daleko je od svake plemenitosti. Vidjet ćeš ih kako učestvuju u svakom dobru, natječu se u različitim vidovima dobročinstva, u odnosu sa svim ljudima koriste najljepše manire i lijepo ponašanje u riječima i djelima, u šali i zbilji, u nedaćama i blagostanju, na putovanju i kod kuće, u onome što vole i što preziru. Od njih dolaze samo lijepe riječi i djela, kao što kaže Uzvišeni: "...a ljudima lijepe riječi govoriti..." (El-Bekara, 83).

Jedna od odlika takvih ljudi jeste da se brinu o vlastitim potrebama i potrebama svojih porodica i onih koji se nalaze u njihovom skrbništvu. Nema časti čovjek koji ne vodi brigu o sebi i svojoj porodici, i zbog čije je nebrige njegova porodica prinuđena da prosi i traži od drugih ljudi.

Časni ljudi unapređuju svoj imetak s nijetom postizanja materijalne neovisnosti i dovoljnosti. Divan je dobar imetak u rukama dobrog čovjeka!

Najljepše svojstvo dostojanstvenih ljudi jeste blagost, promišljenost, opreznost, smirenost i izbjegavanje nekontrolisanih, ishitrenih, nepromišljenih i naglih reakcija u kriznim situacijama.

Častan i dostojanstven čovjek ne može biti pozivač (daija) u zlo, terorizam, anarhiju i nasilje, častan čovjek od priprostog svijeta, rulje, svjetine, koja se odaziva na svaki povik, "povija" pred svakim vjetrom, i koja nije prosvijetljena svjetlom znanja i mudrosti – ne traži potporu i savjet, nego se obraća mudrim i učenim ljudima, vođama i učenjacima, s kojima smo se dužni savjetovati u pitanjima sigurnosti i opasnosti.

Od svojstava časnih i dostojanstvenih ljudi jeste druženje sa čestitim i pobožnim ljudima koji se ističu po svojoj ljudskosti, plemenitosti, pameti i mudrosti, i distanciranje od pokvarenih i zlih ljudi koji su žrtvovali svoju čast za pripadnost devijantnim idejama, sektaškim grupama i zločinačkim terorističkim organizacijama.

Časni ljudi, i to je jedno od njihovih najprepoznatljivijih svojstava, prema ljudima nastupaju iskrenog srca, čiste duše, bez ikakvog dodvoravanja, ulagivanja i uljepšavanja, vole muslimanima ono što vole sebi, i u svojim srcima ne nose zlobu, zavist i mržnju prema bilo kome, i zato ih Allah pomaže i čuva od onoga što im može nanijeti sramotu i prezir kod ljudi.

Muruet čuva i štiti čovjeka od svake negativnosti i svega što ga može uniziti kod Allaha i kod ljudi, u svakom vremenu i na svakom mjestu, podiže njegov moral, snaži i jača njegovu volju i udaljava ga od prezrenih i nedoličnih stvari koje okrnjuju njegovo vjerovanje i stid.

Kadi Džurdžani to je lijepo opisao u svojim stihovima, koje su mnogi ubrojali u dragulje arapske poezije:

Govore mi da sam potišten i povučen,

a zapravo su vidjeli čovjeka koji se od poniženja suzdržava,

"KOLIKO GOD ZNAČAJNA ULOGA HATIBA BILA ZA USPJEH NJEGOVE HUTBE,
NIŠTA MANJE NE ZAOSTAJE NI ODABIR TEME, ODNOSNO MATERIJE
KOJU TOKOM HUTBE ELABORIRA." (PREPOROD)

HUTBE

*vidio sam da ljudi preziru one koji se pred njima ponižavaju,
a plemeniti su prema dostojanstvenima.*

Časni ljudi poštuju lijepe običaje i tradiciju u nekom narodu, ne ističu se posebnom i prepoznatljivom odjećom i izgledom, ili nečim što se suprotstavlja lijepim adetima, i praksom koja nije u skladu sa šerijatom, jer je uvažavanje lijepih adeta, sa aspekta šerijata, ispravna stvar, a naročito ako se njihovim kršenjem i nepoštivanjem pričinjava šteta zajednici. Časni ljudi posebno vode brigu o zbližavanju ljudskih srca, unošenju radosti u njih i širenju ambijenta bratstva i ljubavi.

Poštovani vjernici! Donosite salavate na Allahovog Poslanika, to vam je naredba od vašeg Gospodara, Koji je u Svojoj mudroj Knjizi objavio: "Allah i meleki Njegovi blagosilju Vjerovjesnika. O vjernici, blagosiljajte ga i vi i šaljite mu pozdrav!" (El-Ahzab, 56)

Allah podario meni i vama blagoslov u časnom Kur'anu i okoristio mene i vas njegovim ajetima i mudrom Opomenom.

Rekoh ovo i od Allaha Uzvišenog tražim oprost za sebe, vas i sve muslimane od svakog grijeha, a tražite i vi oprosta, On mnogo prašta i milostiv je.

